

Zbraně pro domácí odboj

Dne 15. března 1939 nacistická armáda okupovala zbytek Čech a Moravy, který ještě zůstal z Československa po jednání v Mnichově. Nacistickému uchvatiteli spadla do klína veškerá výstroj a výzbroj československé armády v hodnotě několika miliard korun. Byl to mimo jiné přes milion pušek, na 3000 děl, 1600 letadel, přes miliardu pěchotního střeliva, 3 milióny dělostřeleckých nábojů a mnoho jiného vojenského materiálu.

Domácímu odboji, který byl zakrátko z pražského ústředí po vojenské linii organizován generálem Homolou jako vojenská ilegální organizace "Obrana národa", zůstalo sice nadšení a pevné odhodlání, ale prázdné ruce.

Na Rychnovaku organizoval vojenské skupiny bývalý velitel jednotek SOŠ v Orlických horách major František Kynych v místech, kde byly ustaveny branné okrsky. Měly být začátkem příprav na novou obranu i pozvednout národní sebevědomí myšlenkou, že není docud vše straceno. I v Týništi si mladí i staří záložníci s chutí sacvičili na fotbalovém hřišti a opakovali si vojenské znalosti a dovednosti s aktivní služby. Pravidelný výcvik však dlouho netrval, po krátké době ustal, ale přidělené zbraně nebyly všechny odevzdány. Tak vzniká první rezerva pro budoucí ilegální odbojovou skupinu.

Ta byla u nás ustavena již koncem července 1939 v síle kombinovaného praporu. Neměla však zbraně, kromě několika pušek po vojenském výcviku.

Důležitý, ale krajně nebezpečný úkol opatřit a uschovat dostatek použitelných zbraní a střeliva byl velitelem praporu svěřen správci týništské vodárny, Josefu Doležalovi. Ten získal řadu spolehlivých spolupracovníků z řad občanů i z příslušníků bývalé četnické stanice. Zbraně získával různým způsobem. Několik pušek a pistolí mu do úchovy předal petrovický hajný Václav Kašpar, něco bylo od občanů získáno darem i koupí. Jejich počet byl podstatně zvětšen po uveřejnění vyhlášky o povinném odevzdání všech zbraní a střeliva na četnické stanici. Z odevzdaných zbraní soustředěných na městském úřadě byla téměř polovina použitelných zajištěna, nakanzerována,

uložena do bedny a schována v přístřešku nad bývalým městským vězení - šatlavou - ve dvoře radnice. Jenom zbytek byl odeslán do Rychnova. Zbraně od hajného Kašpara s ostatními, že byly získány, schoval Doležal ve vodárenské věži, menší počet byl uložen v čerpací stanici v Oboře.

Tato činnost byla krajně zodpovědná i nebezpečná zvláště za hajdričiády. Ale bylo i tehdy dost statečných a nebojácných lidí, jež nejen zbraně neodevdali, ale dali je nebo levně prodali. Tak byl jejich stav stále doplňován z nálezů od četnické stanice, ale i se zcizených zbraní a střeliva z vojenských transportů, jež projížděly týništským nádražím na východní frontu. Přitom službu na nádraží konali příslušníci četnictva.

O všech zbraních vedl přesnou evidenci Doležal, který jediný měl přístup do míst, kde byly s náboji ukryty. V čerpací stanici a ve vodárenské věži bylo schováno přes 50 pistolí a 30 pušek, ostatní byly ukryty na městském úřadě.

Kritická situace, jež mohla mít nedozírné následky, vznikla, když čtyři učňové od firmy Jos.Mašek, výroba věžních hodin v Železném Brodě opravovali v roce 1944 na vodárenské věži hodiny. Ti odcizili 4 pistole s náboji. Tento velmi nebezpečný případ s úspěchem zlikvidoval strážmistr Keclík. Hoši zbraně vrátili a mlčeli, nic neprozradili. Bylo pak rozhodnuto zbraně ihned přemístit do čerpací stanice v Oboře, něco schováno do zásypu za divadlem.

Ve vodárenské věži bylo ukryto i nářadí na vykolejení vlaku od traťmistra V.Lochmana. Byly to 3 klíče a 2 "pajzry" na odsunutí kolejnic. Bylo jich použito k vykolejení nákladního vlaku s vojenským materiálem dne 14.dubna 1945 za strážním domkem ve směru na Třebetchovice na místě od domku na 80 kroků vzdáleném.

Ukryvaných zbraní bylo použito k ozbrojování sovětských zajatců, kteří v lesích vykládali střelivo a dezertovali a jež byli ukryváni v podzemních krytech v Oboře a pak převáděni po Kánského mostě v Petrovicích do chvojenských lesů - i k ozbrojení hlídek, partyzánů a strážního oddílu v květnových dnech roku 1945.